

Begeleidend schrijven bij de Voorjaarsnota 2020

Dit is een begeleidend schrijven bij de Voorjaarsnota 2020. Een voorjaarsnota waarover door het bestuur gesproken wordt in een onzekere periode als gevolg van de coronacrisis. De gevolgen van deze crisis zijn voor veel organisaties, ondernemers en burgers groot. Wat de betekenis is voor HDSR, tekent zich langzaam af. Het eerste dat hierbij zichtbaar is, is natuurlijk het verplicht thuiswerken voor de medewerkers van HDSR. Maar wat de echte impact zal zijn, is (nog) niet duidelijk; noch voor het werk van het waterschap, noch financieel.

Natuurlijk zouden we in deze voorjaarsnota graag inzicht willen geven in de effecten van de coronacrisis en de eventuele oplossingen die nodig zijn voor de gerezen problemen, maar omdat we de omvang van de impact nog onvoldoende kennen, is dat niet mogelijk.

Transparant Proces

Wat we wel zeker weten is, dat als we nu bij de voorjaarsnota voor 2020 in gaan op de implicaties en financiële consequenties van de coronacrisis, deze ten tijde van behandeling van de Begroting 2021 bijgesteld zullen moeten worden. De onzekerheden zijn op dit moment, kort gezegd, gewoon nog te groot. We hebben er daarom voor gekozen de impact van de coronacrisis nog niet te verwerken in de voorjaarsnota en houden we rekening met het feit dat er aanpassingen zullen zijn bij de Begroting 2021 in het najaar. In deze begeleidende brief onderbouwen we deze keuze.

We hebben een aantal redenen om voor deze gang van zaken qua proces te kiezen:

- We willen een transparant proces ten aanzien van de Begroting 2021 waarbij zoveel mogelijk op basis van feiten, keuzes kunnen worden gemaakt. Die feiten zullen gedurende de komende maanden steeds meer inzichtelijk worden;
- We willen de discussie in één keer goed voeren. We willen herhaling met daarmee mogelijke vertroebeling voorkomen. Nu blijft het vooral nog speculeren over het effect op de kosten en belastingopbrengsten van het waterschap.

Mogelijke impact

Daarnaast hebben we gekeken naar hoe groot de impact van de coronacrisis kan zijn, om te kunnen beslissen of het verantwoord is de besluitvorming over de effecten hiervan uit te stellen tot het najaar bij de behandeling van de Begroting 2021. Hierbij hebben we zowel naar de ontwikkeling van de belastingopbrengsten als naar de kostenontwikkeling gekeken:

- Het nu te vroeg om impact te zien bij de belastinginkomsten, maar derving van belastinginkomsten is een mogelijk gevolg. Op gebied van de belastinginning hebben we goede afspraken gemaakt met BGHU, waarbij wij net als de andere waterschappen, samen met de in de BGHU samenwerkende gemeenten, maatregelen hebben getroffen om tegemoet te komen aan ondernemers die nu hun waterschapsbelasting niet kunnen betalen. Er zijn nog geen cijfers bekend aan de hand waarvan wij kunnen inzien of hier veel gebruik van gemaakt wordt. Wel hebben we een eerste verkenning gemaakt van de mogelijke impact van de coronacrisis op de belastinginkomsten. De maximale derving van de

belastingopbrengsten wordt nu geschat op 2,5 á 3,0 miljoen euro voor 2020. Dit is 1,9% tot 2,25% van de begrote belastingopbrengst. Voor 2021 worden de effecten verwerkt in het draagvlak (de omvang van de financiële grondslag waaruit belastingen worden opgebracht: bijvoorbeeld de huishoudens en de WOZ waarde). Hierdoor zal de autonome stijging van het draagvlak (deels) teniet worden gedaan. Het draagvlak zou voor individuele belastingcategorieën zelfs kunnen dalen. Een lager draagvlak leidt ertoe dat een eventuele stijging van de belastingopbrengsten een groter effect heeft op de hoogte van de belastingtarieven.

Op grond hiervan vinden wij het een beheersbaar risico en het acceptabel de discussie hierover uit te stellen tot het najaar. Bovendien is de weerstandsratio (weliswaar nog zonder rekening te houden met de risico's voortkomende uit deze coronacrisis) van een voldoende omvang, evenals de egalisatiereserves, waardoor aanvullende middelen beschikbaar zijn om onwenselijk hogere stijgingen van de belastingtarieven te kunnen opvangen.

- Ten aanzien van de kostenkant, kunnen we constateren dat het ziekteverzuim binnen HDSR niet is toegenomen. Hier zijn we natuurlijk om diverse redenen blij mee. Het thuiswerken is inmiddels vrijwel normaal geworden. Medewerkers doen er veel aan om de productiviteit gelijk te houden, maar enig productiviteitsverlies lijkt onvermijdelijk. Tot op heden gaan de projecten buiten door, waarbij noodzakelijke maatregelen zoals de 1,5 meter afstand, in acht worden genomen. De 'intelligente lockdown' maakt dat mogelijk. En bedrijven en aannemers werken hier goed aan mee.

Het opstarten van nieuwe projecten lijkt wel wat lastiger, maar vooralsnog gaan we ervanuit dat er slechts van een tijdelijk effect sprake zal zijn. En door het vooruitschuiven van projecten naar de nabije toekomst is het gevaar dat wanneer alles weer begint te draaien, leveranciers niet kunnen leveren. Dit kan wel leiden tot verdere vertragingen. Daarom bekijken we ook waar projecten eventueel naar voren gehaald kunnen worden.

Voor zover we kunnen overzien, is er nu geen aanleiding om op grond hiervan een forse opwaartse druk bij de kosten te verwachten, waarbij de gevolgen van vertraging bij nieuwe investeringsprojecten overigens niet direct zichtbaar zal zijn in de exploitatie.

Toewerken naar keuzes bij de Begroting 2021 en Voorjaarsnota 2021

In deze voorjaarsnota is beleidsmatig de lijn van vóór de coronacrisis uitgewerkt. Inzichtelijk is gemaakt aan welke strategische onderwerpen op dit moment gewerkt wordt. De financiële impact van de strategische onderwerpen ten opzichte van de begroting 2020 is in deze Voorjaarsnota gering. Echte keuzes over de ambities, het in gang zetten van de ontwikkelingen en de plannen kunnen pas gemaakt worden bij de voorjaarsnota 2021. In die zin is er ook nog tijd om ambities bij te stellen als de coronacrisis daar onverhoopt toch nog aanleiding toe gaat geven.

Ter voorbereiding van de bespreking van de Begroting 2021 wordt wel al gewerkt aan het in kaart brengen van wat de reikwijdte van de consequenties van de coronacrisis is. We inventariseren binnen de organisatie wat mogelijke gevolgen zijn aan de hand van 3 crisisscenario's, zijnde:

Scenario	Omschrijving
Beperkte impact	Kenmerkend voor dit scenario is dat de corona crisis lang aanhoudt, maar dit voor HDSR niet leidt tot flinke uitval en er geen sprake is van een lockdown
Matige impact	Kenmerkend voor dit scenario is dat de corona crisis erg lang aanhoudt en dit voor HDSR tot flinke uitval en er geen sprake is van een lockdown
Grote impact	Kenmerkend voor dit scenario is dat de corona crisis zeer lang aanhoudt en dit voor HDSR tot flinke uitval van personeel leidt en er sprake is van een lockdown

Alles overziende, we stellen nu voor niet vooruit te lopen op met een discussie gebaseerd op beelden, maar bij het opstellen van de begroting 2021 de gevolgen van de Coronacrisis te verwerken, die zoveel mogelijk gebaseerd zijn op feiten van dat moment. Dit draagt bij aan een transparant proces, waarin we vanuit beter zicht op de financiële gevolgen voor de economie en de staat van het waterschap en de ondernemers keuzes kunnen maken voor de Begroting 2021. De keuze om eventuele consequenties van de Coronacrisis bij de Begroting 2021 te verwerken is te onderbouwen vanuit de wetenschap dat, dit bijdraagt aan een transparant proces, het effect op de kosten- en belastingopbrengsten ontwikkeling te overzien lijken en voor de Begroting 2021 geen grote aanvullende beleidsmatige keuzes gevraagd worden. Daarmee lijken de effecten voor de Begroting 2021 te overzien. Met deze lijn sluiten we aan bij de Unie van Waterschappen, die ook aangeeft dat de situatie complex is en andere waterschappen die de discussie over de voorjaarsnota ook niet laten beïnvloeden door de onzekerheden over de coronacrisis. En de afspraak tussen Rijk en koepels dat de lagere overheden, waaronder de waterschappen, gecompenseerd worden bij grote effecten van de Coronacrisis biedt een vangnet.

Tot slot; als mede-overheid heeft het waterschap een belangrijke rol in het opgang houden van de motor van de Nederlandse economie. Allereerst zorgen we nu dat wij ondernemers sneller uitbetalen. Straks, als alles weer op gang komt, kunnen we met het gericht uitzetten van projecten de (lokale) economie ondersteunen.